

Poškozený

Majetek obchodních společností je pro jejich společníky či akcionáře majetkem cizím, stejně tak to platí i pro statutární orgán, a to i kdyby měl na obchodní společnosti majetkovou účast. Obchodní společnosti jsou zakládány z vůle jejich společníků a svým vznikem se obchodní společnosti od společníků majetkově oddělují, společníkům vznikají práva a povinnosti vyplývající z účasti na takové obchodní společnosti, které odpovídají jejich smluvenému podílu na takové společnosti. Mezi tato práva patří právo na výnos v podobě podílu na zisku, na cenu za podíl při jeho převodu, popř. vypořádací podíl či podíl na likvidačním zůstatku. Společníci se také podílejí na řízení a kontrole činnosti obchodní korporace, proto jsou vybaveni např. hlasovacím právem, právem na informace nebo právem na vysvětlení. Společníci mají rovněž právo podat společnickou žalobu a domáhat se tak náhrady újmy, která byla obchodní společnosti způsobena členem voleného orgánu, popř. jinou osobou stanovenou v zákoně (u veřejné obchodní společnosti společníkem). Mezi povinnosti společníků se pak řadí např. vkladová povinnost či ručitelská povinnost. Tyto práva a povinnosti jsou zákonem různě modifikovány u jednotlivých obchodních společností a také v závislosti na postavení společníka (např. práva menšinových akcionářů), některé z nich lze upravit odlišně od zákona v zakladatelském právním jednání. Rozsah, v němž společník vykonává tato svoje práva a je povinen plnit svoje povinnosti, pak určuje velikost jeho podílu. Společník, byť se jedná o jediného (stoprocentního) společníka, má zcela odlišné postavení oproti této obchodní společnosti, vůči níž má pouze zákonem a zakladatelským právním jednáním vymezena práva a povinnosti. Majetek, který společníci do obchodní společnosti vložili při plnění jejich vkladové povinnosti, se vznikem obchodní společnosti stává majetkem obchodní společnosti, se kterým sama hospodáří a k němuž nese samostatnou majetkovou odpovědnost v právních vztazích, do nichž vstupuje. Jestliže tedy byla způsobena škoda na majetku obchodní společnosti, pak poškozeným je právě tato obchodní společnost, nikoli její společník či akcionář, protože majetek akciové společnosti je pro něj majetkem cizím.

(Usnesení Nejvyššího soudu České republiky č.j. 5 Tdo 318/2024-2216 ze dne 16.10.2024)

Nejvyšší soud rozhodl v neveřejném zasedání o dovolání, které podal obviněný T. K. proti rozsudku Městského soudu v Praze ze dne 13. 12. 2023, sp. zn. 7 To 409/2023, jako soudu odvolacího v trestní věci vedené u Obvodního soudu pro Prahu 1 pod sp. zn. 3 T 4/2023, tak, že podle § 265k odst. 1 tr. ř. se zrušuje rozsudek Městského soudu v Praze ze dne 13. 12. 2023, sp. zn. 7 To 409/2023. Podle § 265k odst. 2 tr. ř. se zrušují také další rozhodnutí obsahově navazující na zrušené rozhodnutí, pokud vzhledem ke změně, k níž došlo zrušením, pozbyla podkladu. Podle § 265l odst. 1 tr. ř. se Městskému soudu v Praze přikazuje, aby věc v potřebném rozsahu znovu projednal a rozhodl.

Z odůvodnění:

I. Rozhodnutí soudů nižších stupňů

1. Rozsudkem Obvodního soudu pro Prahu 1 ze dne 25. 9. 2023, sp. zn. 3 T 4/2023, byl obviněný T. K. uznán vinným přečinem porušení povinnosti při správě cizího majetku podle § 220 odst. 1, 2 písm. b) zákona č. [40/2009](#) Sb., trestního zákoníku, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „tr. zákoník“), za který mu byl podle § 220 odst. 2 tr. zákoníku uložen trest odnětí svobody v trvání 1 roku, jehož výkon byl podle § 81 odst. 1 a § 82 odst. 1 tr. zákoníku podmíněně odložen na zkušební dobu v trvání

3 let. Podle § 67 odst. 1 a § 68 odst. 1, 2 tr. zákoníku byl obviněnému uložen též peněžitý trest ve výměře 100 denních sazeb po 1 000 Kč, tedy celkem ve výměře 100 000 Kč, jehož splácení bylo povoleno podle § 68 odst. 5 tr. zákoníku v pravidelných 20 měsíčních splátkách po 5 000 Kč pod ztrátou výhody splátek, nezaplatí-li dílčí splátku včas (do 20. dne v měsíci). Podle § 228 odst. 1 tr. ř. byla obviněnému uložena rovněž povinnost nahradit poškozené obchodní společnosti D. I., s. r. o., v konkursu, škodu ve výši 3 800 000 Kč.

2. Uvedeného přečinu se obviněný (zjednodušeně uvedeno) dopustil tím, že jako jediný člen představenstva již zaniklé obchodní společnosti J. R., a. s. (dále jen J. R.) nevymáhal po obchodní společnosti Q. I., s. r. o. (dále jen Q. I.) pohledávku ve výši 3 800 000 Kč. Tato pohledávka obchodní společnosti J. R. vznikla tak, že obchodní společnost Q. I. jakožto prodávající uzavřela smlouvu o smlouvě budoucí kupní se společností T. R. E. L. S.a.r.l. (dále jen T. R. E.) jakožto kupující, jejímž předmětem byl nejprve převod akcií obchodní společnosti J. R. (později ovšem byla tato smlouva zrušena a byl dojednáán prodej pozemků ve vlastnictví obchodní společnosti J. R.). Obchodní společnost T. R. E. přitom na základě uvedené budoucí smlouvy kupní složila na účet obchodní společnosti Q. I. zálohu na kupní cenu ve výši 3 800 000 Kč, kterou obchodní společnost Q. I. byla povinna vrátit (resp. vyrovnat při následné dohodě tří zainteresovaných subjektů). Následně dne 15. 3. 2012 došlo mezi obchodními společnostmi Q. I. a J. R. k uzavření smlouvy o převodu práv a povinností, na základě které přešla práva a povinnosti z uvedené budoucí kupní smlouvy na obchodní společnost J. R., přešla tedy i povinnost vrátit (resp. vypořádat) zálohu na kupní cenu, kterou obchodní společnost Q. I. před postoupením práv a povinností ze smlouvy budoucí kupní obdržela na svůj účet. Tato částka byla obchodní společností J. R. v souladu s kupní smlouvou vrácena obchodní společnosti T. R. E. Obviněný částku ve výši 3 800 000 Kč jakožto bezdůvodné obohacení po obchodní společnosti Q. I. nijak nevymáhal a ani nepřijal žádné protiplnění. Tímto porušil povinnost stanovenou v § 194 odst. 5 zákona č. [513/1991](#) Sb., obchodního zákoníku, v tehdejší znění (dále jen „obchodní zákoník“ nebo ve zkratce jen „obch. zák.“), neboť nejednal s péčí řádného hospodáře. Následně se podle závěrů soudu prvního stupně obviněný zjevně účelovým jednáním snažil prokázat, že došlo k zániku této pohledávky započtením, neboť obchodní společnost J. R. údajně dlužila obchodní společnosti Q. I. částku 3 097 884,11 Kč z titulu vratné kauce z nájemní smlouvy. Obchodní společnost J. R. jakožto pronajímatel totiž uzavřela nájemní smlouvu s obchodní společností D. I., s. r. o. (dále jen D. I.) jakožto nájemcem, přičemž nájemce složil pronajímateli vratnou kauci ve výši 5 000 000 Kč. Následně došlo k uzavření dohody o narovnání, ve které byla nájemní smlouva zrušena a jako jediný přetrvávající závazek zůstala povinnost obchodní společnosti J. R. vrátit vratnou kauci v upravené výši 3 097 884,11 Kč. Obchodní společnost D. I. pak postoupila tuto pohledávku obchodní společnosti Q. I., která se tím měla stát věřitelem obchodní společnosti J. R. Dohoda o narovnání, smlouva o postoupení pohledávky, jakož i dohoda o vzájemném zápočtu pohledávek, však byly obviněným účelově ex post vytvořeny, aby došlo k umělému vyrovnání všech závazků mezi těmito vzájemně propojenými obchodními společnostmi. Tímto obviněný zmenšil jmění zaniklé obchodní společnosti J. R., jejímž jediným akcionářem byla obchodní společnost D. I., které tak způsobil škodu ve výši 3 800 000 Kč, a to ku prospěchu obchodní společnosti Q. I.

3. Proti rozsudku soudu prvního stupně podal obviněný odvolání, o němž rozhodl ve veřejném zasedání Městský soud v Praze svým rozsudkem ze dne 13. 12. 2023, sp. zn. 7 To 409/2023, tak, že napadený rozsudek podle § 258 odst. 1 písm. f), odst. 2 tr. ř. zrušil pouze ve výroku o náhradě škody. Sám pak podle § 259 odst. 3 tr. ř. nově rozhodl a obchodní společnost D. I. podle § 229 odst. 1 tr. ř. odkázal s nárokem na náhradu škody na řízení ve věcech občanskoprávních.

II. Dovolání obviněného

4. Proti uvedenému rozsudku Městského soudu v Praze podal obviněný T. K. prostřednictvím svého obhájce dovolání z důvodů uvedených v § 265b odst. 1 písm. a), g) a h) tr. ř.

5. Obviněný uvedl několik námitek týkajících se subjektivní stránky trestného činu porušení povinnosti při správě cizího majetku, za který byl odsouzen. Nejprve soudu prvního stupně vytkl, že tzv. skutková věta jeho rozsudku nesplňuje zákonné požadavky, neboť neobsahuje vyjádření subjektivní stránky. Otázce zavinění se nevěnoval ani v rámci svého odůvodnění, přestože dospěl k závěru, že obviněný jednal v úmyslu přímém. Dále připomněl, že uvedené pochybení namítal již ve svém odvolání, ale odvolací soud se tímto vůbec nezabýval a tuto námitku přehlédnul, což činí rozhodnutí soudu prvního i druhého stupně zcela nepřezkoumatelná.

6. V této souvislosti namítal, že z provedeného dokazování ani nevyplývá jeho přímý úmysl porušit péči řádného hospodáře a tím způsobit značnou škodu. Připomněl, že úmysl pachatele se musí vztahovat jak k porušení povinnosti opatrovat nebo spravovat cizí majetek, tak i ke způsobení škody, to však podle něj nebylo prokázáno. Podle něj jeho jednání v přímém úmyslu vyvrací skutečnost, že smluvní dokumentaci zaslal všem zúčastněným stranám prodeje, advokátům, daňovým poradcům a účetním, což by jistě neposílal, pokud by věděl, že páchá trestnou činnost. Proti naplnění subjektivní stránky podle něj svědčí i to, že do projektu byla zapojena nadnárodní společnost v oboru bankovníctví a jedna z největších mezinárodních advokátních kanceláří na světě. Na svou obranu dále uvedl, že o zápočtu pohledávek informoval jediného akcionáře obchodní společnosti J. R., a to obchodní společnost D. I., za kterou jednal V. S., jenž tento postup odsouhlasil. Navíc podle obviněného by se v případě přijetí závěrů soudů nižších stupňů ohledně škody způsobené obchodní společností D. I. jakožto jedinému akcionáři obchodní společnosti J. R. měl aplikovat § 30 tr. zákoníku, neboť poškozená s tímto jednáním souhlasila, a dokonce sama dovolatele uvedla do situace, ve které se dlužník obchodní společnosti J. R. z důvodu postoupení pohledávky stal i jejím věřitelem. Konečně uvedl, že o jeho nezaviněném jednání svědčí i to, že nemohl vymáhat jakoukoli škodu po obchodní společnosti Q. I., neboť se tato obchodní společnost zároveň stala i věřitelem obchodní společnosti J. R., a to okolnostmi zcela nezávislými na jeho vůli. Obchodní společnost Q. I. se totiž stala věřitelem obchodní společnosti J. R. na základě postoupení pohledávek mezi obchodními společnostmi D. I. a J. R., tedy mezi subjekty, na jejichž jednání neměl žádný vliv.

7. Dovolatel dále nesouhlasil ani se zjištěným skutkovým stavem a hodnocením důkazů soudy nižších stupňů. Uvedl, že byl odsouzen za to, že jako člen představenstva obchodní společnosti J. R. nevybíhal pohledávku ve výši 3 800 000 Kč vůči obchodní společnosti Q. I. Tento závěr však podle něj nemá oporu v provedeném dokazování. Mezi obchodními společnostmi J. R. a D. I. totiž došlo k dohodě o narovnání vzájemných závazků z nájemní smlouvy, na jejímž základě měla obchodní společnost J. R. zaplatit obchodní společnosti D. I. částku ve výši 3 097 844,11 Kč. Obchodní společnost D. I. postoupila tuto pohledávku na obchodní společnost Q. I., čímž se stala věřitelem J. R. Zároveň však měla obchodní společnost J. R. pohledávku ve výši 3 800 000 Kč proti obchodní společnosti Q. I. na základě postoupení smlouvy o koupi pozemků, proto došlo k zápočtu těchto vzájemných pohledávek. Zbývalo tak vypořádat částku 702 155,89 Kč, která později také zanikla vzájemným zápočtem. Obviněný uvedl, že o žádné z těchto smluv neměl pochybnosti a závěr soudů nižších stupňů o jejich účelovém vytvoření z provedeného dokazování vůbec nevyplývá. Navíc nesprávné datum 15. 8. 2011, které je uvedeno na dohodě o narovnání, nemá žádný vliv na posouzení trestní odpovědnosti za trestný čin podle § 220 tr. zákoníku, neboť s ohledem na zásadu autonomie vůle si smluvní strany mohly zvolit jakékoliv datum v minulosti, ke kterému by mohly vázat právní účinky dohody. Dále upozornil, že pokud by nedošlo k započtení pohledávek a on by soudně vymáhal pohledávku po obchodní společnosti Q. I., bylo by to velmi nákladné, přičemž tyto náklady by zřejmě nebyly vráceny na náhradě nákladů řízení, neboť by obchodní společnost Q. I. uplatnila vzájemný návrh.

8. Obviněný soudům nižších stupňů vytknul i to, že závěr o jeho vině vychází také z procesní pasivity svědka J. P., který k výzvě soudu nedodal účetnictví obchodní společnosti Q. I. Nelze činit skutkové závěry v jeho neprospěch na základě toho, že třetí osoba nepředložila požadované důkazy. Obviněný

totiž nemá žádné nástroje, na rozdíl od orgánů činných v trestním řízení, kterými by předložení účetnictví vynutil.

9. Postupem soudů nižších stupňů tak podle obviněného došlo k porušení jeho práva na spravedlivý proces a principu *in dubio pro reo*, došlo k přenesení důkazního břemene a povinnosti tvrzení ze státního zastupitelství na osoby odlišné od obžaloby a obviněný tak měl prokázat svoji nevinu. Na podporu své argumentace uvedl nálezn Ústavního soudu ze dne 18. 11. 2004, sp. zn. III. ÚS 177/04, se kterým byl postup soudů nižších stupňů v rozporu, neboť rezignovaly na provedení důkazů navržených dovolatelem svědčících v jeho prospěch. Došlo tak k hodnocení důkazů svědčících pouze ve prospěch obžaloby. V této souvislosti také uvedl, že soudy nižších stupňů měly daleko více zohlednit zásadu *in dubio pro reo*, neboť uvedený trestný čin spáchal před více než 11,5 lety, je tak složitější se efektivně bránit a předkládat důkazy. Obviněný i svědci si totiž již přesně nevybavují veškeré detaily, u některých dokumentů již uplynula skartační lhůta, proto neexistují, stejně jako počítače, mobilní telefony a další nosiče dat z období před více než 10 lety. Vzhledem k těmto skutečnostem je podle obviněného závěr o způsobení škody nesprávný, neboť došlo k rezignaci na zjištění výše škody. K zápočtu vzájemných pohledávek totiž došlo dvěma právními jednáními. Z rozhodnutí navíc není ani zřejmé, zda soudy nižších stupňů zpochybnily jen jedno nebo obě započtení, čímž vznikají pochybnosti o výši škody. Pokud by soud prvního stupně považoval za účelový zápočet ze dne 17. 12. 2013, škoda by nedosáhla výše kvalifikované skutkové podstaty a trestní stíhání by bylo promlčeno.

10. Obviněný dále namítl nedůvodné neprovedení podstatných důkazů, které sám navrhl, odvolacím soudem. Jednalo se o oznámení o provedení vzájemného zápočtu pohledávek ze dne 17. 12. 2013 vyhotovené obchodní společností Q. I., časovou osu průběhu zápočtu pohledávek, e-mail pana S. B. ze dne 10. 2. 2012, zprávu o průběhu likvidace obchodní společnosti J. R. a rozhodnutí jejího jediného akcionáře, záznam o podání informace a e-mailovou zprávu dovolatele určenou J. M., který spravoval účetnictví obchodní společnosti D. I. Podle dovolatele jsou všechny tyto důkazy zásadní, proto je měl soud druhého stupně provést a hodnotit. Ten je však ve svém odůvodnění ani nezmínil.

11. Obviněný dále nesouhlasil se zněním skutkové věty, neboť je v ní nesprávně uvedena poškozená osoba. Podle obviněného soudy nižších stupňů považovaly obchodní společnost D. I. (jakožto jediného akcionáře) za právního nástupce obchodní společnosti J. R., což nebylo možné, neboť J. R. byla zrušena s likvidací, tedy bez právního nástupce. Odvolací soud sice v odůvodnění svého rozhodnutí uvedl, že obchodní společnost D. I. není poškozenou a zrušil výrok o povinnosti nahradit škodu, ale tento závěr nepromítnul do skutkové věty, ve které ponechal závěr o poškozené D. I. Pokud je způsobena škoda obchodní společnosti, nejedná se zároveň o škodu způsobenou jejím akcionáři, neboť se jedná o odlišné subjekty.

12. Pokud by dovolatel připustil, že se uvedený skutek stal, jednalo by se podle jeho názoru o spor spadající do občanskoprávního řízení. Trestní řízení totiž bylo zahájeno na základě trestního oznámení insolvenčního správce obchodní společnosti D. I. a z uvedeného oznámení lze seznat, že bylo podáno za účelem vymáhání náhrady škody. Navíc bylo zahájeno velmi krátce před promlčením trestnosti. Insolvenční správce tak měl vymáhat škodu prostřednictvím civilního soudu. V této souvislosti uvedl judikaturu Ústavního soudu, podle které je nepřípustné, aby se civilní vztahy řešily prostředky trestního práva a rozhodnutí Nejvyššího soudu zabývající se zásadou subsidiarity trestní represe. Podle obviněného došlo i k zneužití norem trestního práva, neboť insolvenční správce využívá informace z trestních spisů v civilních sporech.

13. Závěrem obviněný namítl, že ve věci v prvním stupni rozhodl místně nepřislušný soud. Uvedl, že si je vědom, že § 265b odst. 1 písm. a) tr. ř. místní příslušnost jako dovolací důvod výslovně neuvádí, ale podle judikatury Ústavního soudu je třeba dovolací důvody vykládat tak, aby byla chráněna základní lidská práva. V tomto případě bylo porušeno jeho právo na zákonný soud a zákonného

soudce. Z průběhu trestního řízení totiž vůbec nevyplývá, o co soud prvního stupně opřel svoji místní příslušnost. Z popisu skutku není zřejmé, kde se měl obviněný trestného činu dopustit. Obviněný jedině spojení s Obvodním soudem pro Prahu 1 spatřoval v podpisu smlouvy o převodu práv a povinností (což není protiprávní), byl však odsouzen za to, že nevybíhal pohledávku obchodní společnosti J. R. To však nemá žádnou souvislost s podpisem uvedené smlouvy. Soudy nižších stupňů tak měly vymezit, jaké jednání obviněného je protiprávní, kde k němu došlo a podle tohoto určit místní příslušnost soudu prvního stupně. To však soud prvního stupně neučinil a odvolací soud se s námitkou místní příslušnosti nevypořádal.

14. Ze všech shora uvedených důvodů obviněný navrhl, aby Nejvyšší soud zrušil jak napadený rozsudek odvolacího soudu, tak i jemu předcházející rozsudek soudu prvního stupně, a aby věc vrátil k novému projednání a rozhodnutí soudu prvního stupně.

III. Vyjádření k dovolání a replika obviněného

15. Dovolání obviněného bylo zasláno k vyjádření nejvyššímu státnímu zástupci, který se k němu vyjádřil prostřednictvím státního zástupce Nejvyššího státního zastupitelství.

16. Státní zástupce nejprve stručně shrnul dosavadní průběh řízení a obsah dovolání obviněného. Dovolací důvod podle § 265b odst. 1 písm. a) tr. ř. podle něj nemohl být naplněn, neboť je určen výhradně k nápravě vad týkajících se věcné příslušnosti soudů. Navíc podle § 222 odst. 1 tr. ř. může obviněný námitku místní nepřislušnosti soudu vznést jen do doby, než se soud odebere k závěrečné poradě. Nadto je podle státního zástupce z výroku o vině rozsudku soudu prvního stupně zřejmé, že k části jednání došlo právě v obvodu Obvodního soudu pro Prahu 1, což postačuje pro založení jeho místní příslušnosti podle § 22 tr. ř. Není totiž rozhodné, že za jiných okolností (pokud by nedošlo k předstíranému započtení pohledávek) lze uzavření smlouvy považovat za jednání v souladu s právem. Jednání obviněného totiž nelze posuzovat izolovaně, ale je třeba na něj nahlížet v kontextu dalších rozhodných skutkových okolností.

17. Ani námitky obviněného jím podřazené pod dovolací důvod uvedený v § 265b odst. 1 písm. g) tr. ř. nebyly podle státního zástupce způsobilé jej naplnit, ani jeho znění neodpovídají. Dovolatel totiž nevyjádřil zjevný rozpor skutkových zjištění s obsahem provedených důkazů, ale pouze zpochybňoval výsledky provedení dokazování, aniž by uvedl proč. Podle státního zástupce obviněný vycházel ve svém dovolání z toho, že došlo k započtení pohledávek, byť soudy nižších stupňů dospěly k opačnému závěru. Soud prvního stupně řádně vysvětlil, v čem spatřoval účelovost právních jednání, a zjistil skutkový stav bez důvodných pochybností a v rozsahu potřebném pro rozhodnutí. Státní zástupce neshledal důvodným ani namítané porušení zásady in dubio pro reo, neboť soudy nižších stupňů se nesnažily podpořit verzi obžaloby, naopak jejich závěry o průběhu skutkového děje označil za logické, opírající se o výsledky dokazování. Proto se neztotožnil ani s námitkou přenesení důkazního břemene, pokud soudy nižších stupňů nezajistily účetní doklady od svědka J. P. V této věci totiž byly podle státního zástupce opatřeny a provedeny důkazy, které postačovaly k závěru o vině obviněného. Navíc závisí pouze na úvaze soudu, který z důkazních prostředků provede. Státní zástupce nesouhlasil ani s tvrzením obviněného, že odvolací soud rezignoval na provedení navrhovaných důkazů. Soudy nižších stupňů totiž dospěly k závěru o fiktivnosti právních jednání, jimiž obviněný předstíral započtení pohledávek, proto nebylo podstatné zabývat se oznámením o provedení takového započtení či časovou osou o průběhu započtení. E-maily a další listiny předložené obviněným hodnoceny byly.

18. Státní zástupce se dále vyjádřil k námitkám nesprávného právního posouzení skutku podřazeným pod dovolací důvod uvedený v § 265b odst. 1 písm. h) tr. ř. Předně šlo o namítaný nedostatek úmyslného zavinění, z čehož byl vyvozován chybný závěr o spáchání přečinu porušení povinnosti při správě cizího majetku podle § 220 odst. 1, 2 písm. b) tr. zákoníku. Obviněný za obchodní společnost

J. R. bez jakéhokoliv protiplnění převzal závazek k zaplacení částky 3 800 000 Kč od obchodní společnosti Q. I. a pohledávku, která vznikla obchodní společnosti J. R. vůči obchodní společnosti Q. I., nijak nevymáhal, ačkoliv si jí byl vědom. Z uvedeného dostatečně jasně plyne úmyslné zavinění. Navíc o úmyslném zavinění svědčí i následné kroky, které spočívaly v provedení fiktivních právních jednání za účelem započtení pohledávek. Závěr o naplnění subjektivní stránky tak vyplývá z charakteru a způsobu jednání obviněného. K dalším námitkám obviněného uvedl, že není významné, že se přímo nepodílel na některých právních jednáních, které předcházely zaplacení částky 3 800 000 Kč, neboť o této pohledávce věděl a neučinil nic pro její vymožení. Naopak fiktivním právním jednáním předstíral, že došlo k započtení. Stejně tak je nerozhodné, že o jednotlivých krocích informoval akcionáře obchodní společnosti J. R. Jedná se totiž o odlišné subjekty a povinnost jednat s péčí řádného hospodáře se týkala majetku této právnické osoby, navíc případné zapojení akcionáře by bez dalšího nevyklučovalo jeho trestní odpovědnost.

19. Za zjevně neopodstatněné označil námitky týkající se okolnosti vylučující protiprávnost, a to svolení poškozeného podle § 30 odst. 1 tr. zákoníku. Z provedeného dokazování nevyplývá, že by poškozený, jímž byla obchodní společnost J. R., dal souhlas, aby obviněný bez náležitého protiplnění vydal z jejího majetku částku na zaplacení dluhu jiného subjektu.

20. Státní zástupce se dále vyjádřil k námitce, kterou dovolatel upozornil, že soudy nižších stupňů neaplikovaly zásadu subsidiarity trestní represe vyjádřenou v § 12 odst. 2 tr. zákoníku. Podle něj skutek, jímž byl obviněný uznán vinným, ani další rozhodné okolnosti nejsou nijak výjimečné a šlo o případ společensky škodlivý. Navíc obviněný spáchal trestný čin v jeho kvalifikované podobě, protože jím způsobil značnou škodu. Ani tato námitka tak není důvodná.

21. Státní zástupce dal obviněnému za pravdu, že skutková věta obsahuje nesprávné označení poškozené právnické osoby. Podle něj však tato vada nemá vliv na postavení obviněného. Soud prvního stupně sice nesprávně označil za poškozenou osobu akcionáře obchodní společnosti J. R., tedy obchodní společnost D. I., avšak odvolací soud tuto nesprávnost korigoval tím, že zrušil výrok o náhradě škody a obchodní společnost D. I. odkázal na občanskoprávní řízení. Pokud pak opomněl uvést správnou poškozenou obchodní společnost do skutkové věty, jedná se sice o vadu, která však nijak nemění postavení obviněného.

22. Z uvedených důvodů státní zástupce navrhl, aby Nejvyšší soud dovolání obviněného odmítnul podle § 265i odst. 1 písm. f) tr. ř., a učinil tak v neveřejném zasedání v souladu s § 265r odst. 1 písm. a) tr. ř. Vyslovil zároveň souhlas i s jiným rozhodnutím v neveřejném zasedání ve smyslu § 265r odst. 1 písm. c) tr. ř.

23. Vyjádření státního zástupce bylo obviněnému zasláno k případné replice, který tohoto práva využil.

24. Obviněný se nejprve vyjádřil k námitce místní nepříslušnosti s tím, že setrvává na tvrzeních uvedených ve svém dovolání. Zopakoval, že podle judikatury Ústavního soudu by se dovolací důvody měly vykládat tak, aby byla chráněna základní lidská práva. Podle něj z usnesení Nejvyššího soudu ze dne 17. 8. 2011, sp. zn. 7 Tdo 986/2011, vyplývá, že by se dovolací soud měl touto námitkou zabývat.

25. Nesouhlasil ani s tvrzením státního zástupce, že námitky uvedené v jeho dovolání neodpovídají dovolacímu důvodu podle § 265b odst. 1 písm. g) tr. ř., neboť zpochybňoval výsledky provedeného dokazování. V konkrétních případech totiž rozvedl, proč konkrétní důkazy neposkytují podklad pro závěry soudů nižších stupňů a v jakém případě jsou výsledky dokazování opakem skutkových zjištění. Závěr soudů nižších stupňů ohledně fiktivnosti a účelovosti jednáních souvisejících s nevymáháním pohledávky obchodní společnosti J. R. i nadále považuje za nesprávný. K zápočtu pohledávek obchodních společností J. R. a Q. I. došlo, takže neporušil povinnost péče řádného hospodáře. O

svých krocích ohledně zápočtu pohledávek vždy informoval V. S. jakožto statutární orgán jediného akcionáře obchodní společnosti J. R., který s jednáním obviněného souhlasil (navázal tak na stejnou argumentaci obsaženou v dovolání). S uvedeným souvisí i nesprávné posouzení subjektivní stránky, neboť nemohl jednat v přímém úmyslu, pokud s tím V. S. souhlasil.

26. Podle dovolatele byl rozsah dokazování nedostatečný pro závěr o jeho vině a jím navržené důkazy, které soudy nižších stupňů neprovedly, byly pro trestní řízení podstatné. Navíc nebyly využity veškeré procesní postupy k získání účetnictví obchodní společnosti Q. I.

27. Závěrem se obviněný vyjádřil k tvrzení státního zástupce, že sice došlo k nesprávnému označení osoby poškozené, ale nejedná se o otázku zásadního právního významu. K tomuto tvrzení obviněný uvedl, že nesprávné označení poškozené osoby potvrzuje přístup odvolacího soudu, který značnou část námitek přehlédl a nevěnoval se jim v rámci svého rozsudku. Podle něj je nesprávné označení osoby poškozené zásadní otázkou, zejména s ohledem § 135 zákona č. [99/1963](#) Sb., občanský soudní řád, ve znění pozdějších předpisů (dále ve zkratce jen „o. s. ř.“). Po skončení trestního řízení totiž proti obviněnému podal PhDr. Pavel Körner, Ph.D., insolvenční správce obchodní společnosti D. I., žalobu na zaplacení částky 3 800 000 Kč. Civilní soud pak při svém rozhodování bude vycházet ze skutkových zjištění uvedených v napadeném rozsudku odvolacího soudu, tedy i ohledně nesprávně uvedené osoby poškozené. Obviněný proto setrval na svém návrhu, jak má Nejvyšší soud rozhodnout.

IV. Posouzení důvodnosti dovolání

a) Obecná východiska

28. Nejvyšší soud nejprve zjistil, že jsou splněny všechny formální podmínky pro konání dovolacího řízení a zabýval se otázkou povahy a opodstatněnosti uplatněných námitek ve vztahu k označenému dovolacímu důvodu.

29. Dovolání je svou povahou mimořádným opravným prostředkem, který na rozdíl od odvolání není možné podat z jakéhokoli důvodu, ale jen z některého z taxativně vymezených důvodů v § 265b odst. 1 písm. a) až m) tr. ř., resp. v § 265b odst. 2 tr. ř. Podání dovolání z jiného důvodu je vyloučeno. Přitom nestačí, aby zákonný dovolací důvod byl jen formálně deklarován, ale je třeba, aby námitky dovolatele takovému důvodu svým obsahem odpovídaly.

30. Obviněný uplatnil dovolací důvody uvedené v § 265b odst. 1 písm. a), g), h) tr. ř.

31. Dovolací důvod podle § 265b odst. 1 písm. a) tr. ř. lze podat, pokud ve věci rozhodl věcně nepřislušný soud, nebo soud, který nebyl náležitě obsazen, ledaže místo samosoudce rozhodoval senát nebo rozhodl soud vyššího stupně. Věcně nepřislušným soudem se rozumí soud, který rozhodl v rozporu s pravidly upravujícími věcnou příslušnost soudů v trestním řízení (viz § 16 a § 17 tr. ř.). Půjde zejména o případy, v nichž v prvním stupni rozhodl okresní soud, ačkoliv měl v prvním stupni jednat a rozhodovat krajský soud. Dovolací důvod by byl také naplněn, pokud by okresní soud rozhodl o dílčích útocích pokračujícího trestného činu a o uložení společného trestu za takový trestný čin podle § 45 tr. zákoníku, přestože se tímto postupem rozhodovalo o trestném činu uvedeném v § 17 odst. 1 tr. ř., k jehož projednání v prvním stupni je věcně příslušný krajský soud. V druhé alternativě tohoto dovolacího důvodu jde o posouzení otázky, zda obsazení soudu odpovídalo ustanovením § 27, § 31 a § 35 zákona č. [6/2002](#) Sb., o soudech a soudcích, ve znění pozdějších předpisů. Citovaný dovolací důvod lze považovat za naplněný zejména tehdy, kdyby rozhodoval samosoudce namísto senátu nebo pokud by senát soudu byl složen z předsedy senátu a přísedících, přestože měl rozhodovat senát složený jen ze soudců nebo opačně, dále jestliže by rozhodoval senát v neúplném složení apod. (viz Šámal, P. a kol. Trestní řád II. § 157 až 314s. Komentář. 7. vydání. Praha: C. H. Beck, 2013, s. 3156–3157). Tuto další alternativu dovolacího důvodu však obviněný

neuplatňoval.

32. Dále lze obecně konstatovat, že dovolání z důvodu uvedeného v § 265b odst. 1 písm. h) tr. ř. je možno podat, jestliže rozhodnutí spočívá na nesprávném právním posouzení skutku nebo na jiném nesprávném hmotněprávním posouzení. Jde tedy o nesprávný výklad a použití norem trestního práva hmotného, případně na něj navazujících hmotněprávních norem jiných právních odvětví. Podstatou je vadné uplatnění příslušných ustanovení hmotného práva na skutkový stav zjištěný soudem prvního a druhého stupně. Tento dovolací důvod je dán zejména tehdy, jestliže skutek, pro který byl obviněný stíhán a odsouzen, vykazuje znaky jiného trestného činu, než jaký v něm spatřovaly soudy nižších stupňů, anebo nenaplnuje znaky žádného trestného činu. Nesprávné právní posouzení skutku může spočívat i v tom, že rozhodná skutková zjištění sice potvrzují spáchání určitého trestného činu, ale soudy nižších stupňů přesto dospěly k závěru, že nejde o trestný čin, ačkoli byly naplněny všechny jeho zákonné znaky. Tento dovolací důvod ovšem nespočívá v případném procesním pochybení soudů nižších stupňů ani v tom, že se dovolatel sice domáhá použití norem hmotného práva, ale na takový skutek, k němuž dospěl vlastní interpretací provedených důkazů, které soudy prvního a druhého stupně vyhodnotily odlišně od názoru dovolatele. Dovolání s poukazem na citovaný důvod tudíž nemůže být založeno na námitkách proti tomu, jak soudy hodnotily důkazy, jaká skutková zjištění z nich vyvodily, jak postupovaly při provádění důkazů, v jakém rozsahu provedly dokazování apod. Dovolání je koncipováno jako mimořádný opravný prostředek a je tudíž určeno k nápravě pouze závažných právních vad pravomocných rozhodnutí.

33. V tomto duchu musí být vykládán také nově formulovaný dovolací důvod podle § 265b odst. 1 písm. g) tr. ř., který byl do trestního řádu doplněn jeho novelizací provedenou zákonem č. [220/2021](#) Sb. s účinností od 1. 1. 2022. Šlo především o reakci na rozvinutou judikaturu zejména Ústavního soudu, který dlouhodobě judikuje, že ani Nejvyšší soud nestojí mimo soustavu obecných soudů a že je tudíž též povolán k ochraně základních práv a svobod, takže nemůže ponechat bez povšimnutí zásah do těchto práv v rámci procesu dokazování. Určitou výjimku ze shora rozvedeného přístupu založeného na tom, že Nejvyšší soud zásadně nepřezkoumává proces dokazování a na jeho základě učiněná skutková zjištění, tvoří jen případ tvrzení a prokázání tzv. zjevného (extrémního) nesouladu mezi učiněnými skutkovými zjištěními a obsahem provedených důkazů, z nichž jsou skutková zjištění vyvozována, pokud zároveň učiní dovolatel tento nesoulad předmětem dovolání. Jde především o případy týkající se pro rozhodnutí významných (tj. rozhodných) skutkových okolností, které jsou určující pro naplnění znaků trestného činu, pokud konkrétní skutkové zjištění nevyplývá z žádného provedeného důkazu, pokud se výsledek dokazování jeví jako naprosto nespravedlivý a věcně neudržitelný, neboť skutková zjištění, o něž se opírají vydaná rozhodnutí, jsou ve zjevném (tj. extrémním) nesouladu s obsahem provedených důkazů nebo jsou založena na procesně nepoužitelných (tj. absolutně neúčinných) důkazech nebo ve vztahu k nim nebyly nedůvodně provedeny navrhované podstatné důkazy (případ důkazů opomenutých), což lze hodnotit jako porušení základních zásad ovládajících trestní řízení, jako jsou zásada volného hodnocení důkazů, zásada vyhledávací a presumpce nevinny. Taková existence zjevného (extrémního) nesouladu by mohla naplňovat dovolací důvod podle § 265b odst. 1 písm. g) tr. ř. a odůvodnit mimořádný zásah do skutkových zjištění, která ale jinak (obecně) v řízení o dovolání nejsou předmětem přezkumné činnosti Nejvyššího soudu, a to ani po uvedeném doplnění trestního řádu o nově formulovaný dovolací důvod. Tento extrémní nesoulad ale není založen jen tím, že z různých verzí skutkového děje se soudy nižších stupňů přiklonily k verzi uvedené v obžalobě, pokud svůj postup přesvědčivě zdůvodnily (viz např. náleží Ústavního soudu ze dne 10. 7. 2014, sp. zn. III. ÚS 888/14). Tvrzení nedostatků skutkových zjištění, která nelze oddělovat od nesprávné právní kvalifikace, samo o sobě nezakládá důvod pro zásah dovolacího soudu, jak uznal i Ústavní soud ve stanovisku ze dne 4. 3. 2014, sp. zn. Pl. ÚS-st. 38/14.

b) Obecně k námitkám obviněného

34. Předně je třeba uvést, že obviněný podstatnou část své dovolací argumentace založil na odlišném hodnocení důkazů a odlišné verzi skutkového děje, než k jaké dospěly soudy nižších stupňů. Jeho procesní obrana totiž stála zejména na skutečnosti, že došlo k započtení vzájemných pohledávek, tudíž k vymáhání částky 3 800 000 Kč neměl žádný důvod, a tudíž ani neporušil povinnost jednat s péčí řádného hospodáře a nezpůsobil žádnou škodu, přestože soudy nižších stupňů dospěly k opačnému závěru. Základem je skutkové zjištění, že obchodní společnost J. R. měla pohledávku za obchodní společností Q. I., kterou nevymáhala, jakož i skutkové zjištění, že tato pohledávka nezanikla vzájemným započtením pohledávek poté, co obchodní společnost Q. I. získala pohledávku na vrácení kauce z nájemní smlouvy mezi obchodními společnostmi J. R. a D. I. Takové námitky jsou ve své podstatě námitkami skutkovými, a proto v zásadě neodpovídají dovolacímu důvodu podle § 265b odst. 1 písm. g) tr. ř., jak bylo uvedeno shoda. Ovšem obviněný uplatnil též námitku, že byla nesprávně označena osoba poškozená ve výroku o vině v rozsudku soudu prvního stupně, který akceptoval též odvolací soud, ač sám tento skutkový závěr zpochybnil, což promítl do zrušení výroku o povinnosti nahradit škodu. Nejvyšší soud tuto námitku považoval za odpovídající uplatněnému dovolacímu důvodu uvedenému v § 265b odst. 1 písm. h) tr. ř., zároveň i opodstatněnou. Neshledal tak důvod pro odmítnutí dovolání obviněného podle některé z alternativ uvedených v § 265i odst. 1 tr. ř. Bylo tak namíste napadené rozhodnutí z podnětu podaného dovolání přezkoumat ve smyslu § 265i odst. 3 tr. ř., tedy přezkoumat zákonnost a odůvodněnost těch výroků rozhodnutí, proti nimž bylo dovolání podáno, v rozsahu a z důvodů, uvedených v dovolání, jakož i řízení napadené části rozhodnutí předcházející, přitom k vadám výroků, které nebyly dovoláním napadeny, Nejvyšší soud přihlížel, jen pokud by mohly mít vliv na správnost výroků, proti nimž bylo podáno dovolání. Proto se mohl zabývat i shora označenými námitkami proti závěrům soudů nižších stupňů o skutkovém stavu, z nichž některé též shledal relevantní a doposud ne zcela vypořádané.

c) K podstatě skutku a jeho právní kvalifikaci

35. Obviněnému byla v tomto řízení (zjednodušeně uvedeno) kladena za vinu tzv. nevěrná správa majetku obchodní společnosti J. R., jejímž byl předsedou představenstva a jejíž majetek měl opatrovat a spravovat v souladu s péčí řádného hospodáře ve smyslu § 194 odst. 5 obch. zák. Tuto svou povinnost však měl porušit, když nijak nevymáhal zaplacení pohledávky ve výši 3 800 000 Kč po obchodní společnosti Q. I., čímž měl ve stejné výši způsobit škodu, a to podle závěrů soudu prvního stupně obchodní společnosti D. I., která byla v době činu obviněného jediným akcionářem obchodní společnosti J. R. Soud prvního stupně pak uložil obviněnému, aby obchodní společnosti D. I. nahradil škodu v uvedené výši, odvolací soud však tento výrok zrušil a poškozenou odkázal s jejím nárokem na náhradu škody na občanskoprávní řízení s odůvodněním, že obchodní společnost D. I. není poškozenou stíhaným deliktem (ovšem do výroku o vině, kde se toto konstatuje, nijak nezasáhl).

36. Obecně lze dále uvést, že trestný čin porušení povinnosti při správě cizího majetku, označovaný též jako nevěrná správa, podle § 220 tr. zákoníku spočívá v tom, že pachatel způsobí jinému škodu nikoli malou tím, že poruší podle zákona mu uloženou nebo smluvně převzatou povinnost opatrovat nebo spravovat cizí majetek. Podstatou je tedy jednání (jak konání, tak i opomenutí) v rozporu s uloženou nebo převzatou povinností, kterým vzniká škoda na cizím majetku, ale nevyžaduje se, aby pachatel sebe nebo jiného tímto jednáním obohatil nebo získal pro sebe nebo jiného výhodu. Objektem tohoto trestného činu je zejména zájem na ochraně majetku, ale též zájem na ochraně zvláštního vztahu důvěry mezi vlastníkem věci a osobou, která věc opatruje nebo spravuje. Tím, že je chráněn majetek vlastníka, je zprostředkovaně chráněn i majetek jeho věřitelů, popř. třetích osob. Z hlediska subjektivní stránky se pro trestní odpovědnost za tento trestný čin vyžaduje úmyslné zavinění, přičemž postačí i úmysl nepřímý, který se musí vztahovat jak k porušení povinnosti, tak i ke způsobení škody (a příčinné souvislosti mezi jednáním a následkem). Povinnost opatrovat nebo spravovat cizí majetek mají osoby, které jsou povinny zařizovat záležitosti jiných osob, pokud je v tom zahrnuta i povinnost péče o jejich majetek nebo nakládání s ním. Tato povinnost pak může být

stanovena zákonem nebo založena smlouvou. Opatrování majetku spočívá v jeho ochraně před zničením, poškozením či ztrátou, správa cizího majetku pak představuje aktivnější formu, když vedle zachování majetku se jí rozumí i jeho rozmnožení a užití v zájmu vlastníka majetku. Následkem porušení povinnosti uložené zákonem nebo smlouvou musí být způsobení škody nikoli malé, tedy škody dosahující částky nejméně 50 000 Kč, jak vyplývá z § 138 odst. 1 písm. b) tr. zákoníku. Pojem škody není v trestních předpisech blíže definován, je proto vykládán shodně s předpisy soukromého práva. Škodou proto může být zmenšení hodnoty majetku vlastníka, ke kterému by nedošlo, pokud by byl majetek opatrován nebo spravován řádně (skutečná škoda) nebo může být škodou též ušlý zisk, tedy že nenastane obvyklý přírůstek na majetku, který by nastal při řádném opatrování nebo správě majetku. Uvedené ustanovení nevyžaduje, aby byla škoda způsobena na opatrovaném nebo spravovaném majetku, může tedy být způsobena i na majetku třetí osoby, pokud byla způsobena porušením povinnosti opatrovat nebo spravovat cizí majetek, vznik škody však musí být v příčinné souvislosti s porušením povinnosti opatrovat nebo spravovat cizí majetek. Majetkem se rozumí souhrn všeho, co určité osobě patří, jedná se o pojem užší než pojem jmění, který zahrnuje také její dluhy. Cizím majetkem ve vztahu k pachateli tohoto trestného činu je pak majetek, který alespoň z části patří cizí osobě. Více k tomu lze odkázat na odbornou literaturu – viz např. ŠÁMAL, P. a kol. Trestní zákoník II. § 140 až 421. Komentář. 3. vydání. Praha: C. H. Beck, 2023, str. 2810-2821.

c) Ke škodě a identifikaci poškozeného

37. Jednou z výhrad obviněného, které předložil k posouzení Nejvyššímu soudu, byla výtka, že byla nesprávně označena osoba poškozená. Orgány činné v trestním řízení totiž od počátku trestního řízení vnímaly obchodní společnost D. I., zastoupenou insolvenčním správcem, jako poškozenou stíhaným skutkem kvalifikovaným jako porušení povinnosti při správě cizího majetku, jak vyplývá z výše uvedeného. To se promítlo předně do popisu skutku, v němž výslovně za poškozeného byla označena uvedená obchodní společnost, ač obviněnému bylo kladeno za vinu, že nevěrně spravoval majetek obchodní společnosti J. R., jejímž byl předsedou představenstva. Soud prvního stupně tento přístup završil tím, že obviněnému uložil, aby obchodní společnosti D. I. nahradil škodu ve výši 3 800 000 Kč. Obviněný takovému přístupu vytýkal, že obchodní společnost D. I. nemůže být právním nástupcem obchodní společnosti J. R., která zanikla s likvidací, tedy bez právního nástupce. Odvolací soud pak sice zrušil výrok učiněný v adhezním řízení, protože uznal námitky obviněného, že obchodní společnost D. I. nemůže být (přímo), a to ani jako akcionář, poškozena činem spočívajícím v nevěrné správě obchodního majetku obchodní společnosti J. R. V návaznosti na to pak „poškozenou“ obchodní společnost D. I. odkázal s jejím nárokem na náhradu škody na řízení ve věcech občanskoprávních. Do výroku o vině navíc nijak nezasáhl. Obviněný k tomu namítl, že škoda způsobená obchodní společností při nevěrné správě jejího majetku nepředstavuje zároveň škodu na majetku jejího akcionáře, neboť se jedná o majetek dvou odlišných subjektů. Přístup obou soudů nižších stupňů proto považoval za nesprávný. Státní zástupce ve svém vyjádření sice uznal vnitřní rozpornost rozhodnutí odvolacího soudu, pokud na jednu stranu uváděl, že obchodní společnost D. I. není poškozená nevěrnou správou, na druhou stranu ponechal nedotčený výrok o vině z rozsudku soudu prvního stupně, v němž se v popisu skutku takový závěr uvádí, přesto navrhl dovolání odmítnout podle § 265i odst. 1 písm. f) tr. ř., neboť případná změna v popisu skutku by neměla vliv na postavení obviněného, ani řešená otázka nemá zásadní právní význam. S tím ovšem nesouhlasil obviněný, který poukázal na to, že obchodní společnost D. I. po svém odkázání na řízení občanskoprávní podala na něj žalobu na zaplacení stejné částky, přičemž z pravomocného odsuzujícího rozsudku trestního soudu, jímž je civilní soud vázán, vyplývá, že právě obchodní společnosti D. I. měl takovou škodu způsobit.

38. V tomto směru je třeba s obviněným souhlasit a jeho námitkám dát za pravdu. Soud prvního stupně si tuto otázku dostatečně neujasněl, po celou dobu řízení před ním konaným považoval obchodní společnost D. I. za poškozenou (a to i přes níže zmíněnou judikaturu). Vycházel přitom jen

z toho, že obchodní společnost J. R. již zanikla provedenou likvidací, neměla žádného nástupce (tedy nemohl se uplatnit ani zmiňovaný § 45 odst. 3 tr. ř.), a tedy fakticky tak podle něj v konečném důsledku byla poškozená obchodní společnost D. I. jako její jediný akcionář (navíc mu měla být podle těchto závěrů způsobena škoda v téže nezměněné výši), jemuž též přiznal nárok na náhradu jím zjištěné škody.

39. Odvolací soud tento postup napravil jen částečně, když sice tento výrok zrušil s odůvodněním, že obchodní společnost D. I. poškozenou není, přesto o jí uplatněném nároku i poté rozhodl (třebaže jen odkázáním na řízení ve věcech občanskoprávních), namísto aby rozhodl, že ji jako poškozenou k trestnímu řízení nepřipouští podle § 206 odst. 3 tr. ř. per analogiam za užití § 238 tr. ř. Není-li totiž podle soudu subjekt poškozeným, ač to sám tvrdí a uplatňuje práva poškozeného, měl by soud jednoznačně deklarovat takový svůj názor usnesením, jímž nepřipustí takový subjekt jako poškozeného a neumožní mu tak uplatňovat jakákoliv práva poškozeného, a to včetně práva navrhnout, aby soud uložil obviněnému tvrzenou škodu nahradit ve smyslu § 43 odst. 3 tr. ř. (ale i další práva – jako např. nahlížet do trestního spisu, přednést závěrečnou řeč nebo konečný návrh, klást vyslychaným osobám otázky apod.). Neučinil-li tak nesprávně již soud prvního stupně, nezbude odvolacímu soudu než tuto chybu napravit tím, že takové rozhodnutí učiní sám v řízení o odvolání ve veřejném zasedání podle § 238 tr. ř. a § 206 odst. 3 tr. ř. per analogiam, pokud chce ve věci sám rozhodnout. V takovém případě ale nemůže dále rozhodovat o nároku na náhradu škody vzneseném takovým subjektem, který sám nepovažuje za poškozeného, a to ani výrokem podle § 229 tr. ř., jímž takového „poškozeného“ odkáže s jeho nárokem na náhradu škody na řízení ve věcech občanskoprávních.

40. Závažnější pochybení ovšem spočívá v tom, že odvolací soud na jednu stranu svůj rozsudek odůvodnil tím, že obchodní společnost D. I. nebyla činem obviněného spočívajícím v nevěrné správě majetku obchodní společnosti J. R. poškozena, a proto jí nemůže přiznat nárok na náhradu deklarované škody ve výši 3 800 000 Kč, na stranu druhou ovšem ponechal zcela nedotčený výrok o vině, v jehož popisu se přesně toto uvádí, tedy že škoda v uvedené výši byla způsobena obchodní společností D. I. V takovém případě je ovšem rozsudek odvolacího soudu vnitřně rozporný, pokud odvolací soud měl zároveň za to, že výrok o vině je správný. Jak již bylo uvedeno shora, takový závěr obsažený ve výroku o vině odsuzujícího rozsudku je významný i pro případné budoucí občanskoprávní řízení, v němž je civilní soud pravomocným výrokem o vině obviněného vázán, jak vyplývá z § 135 odst. 1 o. s. ř. (více k tomu srov. například DRÁPAL, L., BUREŠ, J. a kol. Občanský soudní řád I, II. 1. vydání. Praha: C. H. Beck, 2009, s. 932 a násl.). Podle stanoviska Nejvyššího soudu ze dne 24. 10. 1979, sp. zn. Cpj 35/78, uveřejněného pod č. [22/1979](#) Sb. rozh. obč., je soud vázán pouze výrokem (a nikoli odůvodněním) trestního rozsudku, z výroku o vině vychází jako z celku a bere v úvahu jeho právní i skutkovou část s tím, že řeší naplnění znaků skutkové podstaty trestného činu konkrétním jednáním pachatele; rozsah vázanosti rozhodnutím, že byl spáchán trestný čin a kdo jej spáchal, je tak dán tím, do jaké míry jsou znaky skutkové podstaty trestného činu zároveň okolnostmi významnými pro rozhodnutí o náhradě škody (bere tedy v potaz popsání jednání, jeho následek v podobě škody i příčinnou souvislost mezi nimi, jsou-li znakem skutkové podstaty trestného činu). Takový přístup akceptoval i později Ústavní soud (srov. například náleží Ústavního soudu ze dne 8. 3. 2012, sp. zn. I. ÚS 1424/09, který byl uveřejněn ve svazku 64 pod č. 49/2012 na s. 607 Sbírkou nálezů a usnesení Ústavního soudu, dále ve zkratce jen „SbNU“). Z toho plyne, že pro budoucí rozhodnutí civilního soudu jsou rozhodné i skutkové závěry o tom, komu a jakým způsobem obviněný škodu způsobil. Pokud pak odvolací soud sice v odůvodnění konstatoval, že škoda nebyla způsobena obchodní společností D. I., ale obchodní společností J. R., takovým závěrem obsaženým v odůvodnění podle uvedeného výkladu by civilní soud vázán nebyl, naopak byl by vázán pravomocným výrokem o vině se zcela opačným skutkovým popisem. Výjimkou by snad mohlo být jen konstatování spoluzavinění poškozeného (viz rozhodnutí č. 130/2018 a č. [83/2020](#) Sb. rozh. obč.) mající vliv na míru odškodnění, o takovém spoluzavinění ovšem doposud nebyla řeč.

41. Pokud je tedy správná premisa odvolacího soudu, že obchodní společnost D. I. nebyla zažalovaným skutkem spáchaným obviněným poškozená, nemůže jen z výše uvedených důvodů rozsudek odvolacího soudu obstát, protože je vnitřně nekonzistentní a rozporný, závěry obsažené v odůvodnění nebyly správně promítnuty do jeho výroku, jímž byl ponechán beze změny výrok o vině z rozsudku soudu prvního stupně, jenž jediný by byl i později závazný pro civilní soudy. Nejvyšší soud přitom tuto premisu odvolacího soudu z níže uvedených důvodů považuje za správnou.

42. V aplikační praxi (v trestněprávní i civilněprávní oblasti) je dlouhodobě zastáván názor, že majetková trestná činnost páchaná na úkor právnické osoby se přímo nedotýká majetku osob, které mají na takové právnické osobě majetkovou účast. Typicky přitom jde o kapitálové obchodní společnosti, jako jsou společnosti s ručením omezeným a akciové společnosti, jejichž charakteristickým rysem je, že se společníci účastní na jejich činnosti investicí kapitálu, avšak nikoli přímo osobně výkonem činnosti. Jinými slovy společníci a akcionáři nejsou a nemohou být přímo poškozenými osobami v případech, kdy je trestná činnost spáchána na úkor majetku takové obchodní společnosti, a to ani tehdy, kdyby šlo o jejího jediného společníka či akcionáře, neboť se jedná o subjekty rozdílné. Společníka či akcionáře, byť by byl jedinou takovou osobou, totiž není možno ztotožňovat se samotnou obchodní společností (s. r. o. nebo a. s.), jde o rozdílné subjekty. To platí dokonce i tehdy, je-li takový jediný společník či akcionář zároveň (třeba i jediným) statutárním orgánem obchodní společnosti (jednatelem či členem představenstva), a to s ohledem na oddělenost majetku obchodní společnosti od majetku společníků, resp. akcionářů, vyplývající ze zákona (srov. tehdy § 6 odst. 1, § 105 a násl., resp. § 154 a násl. obch. zák.), z čehož lze dovodit, že může jako statutární orgán při porušení povinnosti vykonávat svou povinnost s péčí řádného hospodáře způsobit škodu této společnosti a být povinován ji též nahradit (třebaže je současně i společníkem). Odkázat v tomto směru lze zejména na usnesení velkého senátu trestního kolegia Nejvyššího soudu ze dne 26. 8. 2009, sp. zn. 15 Tdo 294/2009, publikované pod č. [41/2010](#) Sb. rozh. tr., resp. již předtím usnesení Nejvyššího soudu ze dne 24. 3. 2005, sp. zn. 8 Tdo 124/2005, publikované pod č. 18/2006-II. Sb. rozh. tr.). Odkázat lze i na odbornou literaturu – viz např. ŠÁMAL, P., PÚRY, F., SOTOLÁŘ, A., ŠTENGLOVÁ, I. Podnikání a ekonomická kriminalita v České republice. 1. vydání. Praha: C. H. Beck, 2001, s. 266.

43. Majetek obchodních společností je tak pro jejich společníky či akcionáře majetkem cizím, stejně tak to platí i pro statutární orgán, a to i kdyby měl na obchodní společnosti majetkovou účast. Obchodní společnosti jsou zakládány z vůle jejich společníků a svým vznikem se obchodní společnosti od společníků majetkově oddělují, společníkům vznikají práva a povinnosti vyplývající z účasti na takové obchodní společnosti, které odpovídají jejich smluvenému podílu na takové společnosti. Mezi tato práva patří právo na výnos v podobě podílu na zisku, na cenu za podíl při jeho převodu, popř. vypořádací podíl či podíl na likvidačním zůstatku. Společníci se také podílejí na řízení a kontrole činnosti obchodní korporace, proto jsou vybaveni např. hlasovacím právem, právem na informace nebo právem na vysvětlení. Společníci mají rovněž právo podat společnickou žalobu a domáhat se tak náhrady újmy, která byla obchodní společnosti způsobena členem voleného orgánu, popř. jinou osobou stanovenou v zákoně (u veřejné obchodní společnosti společníkem). Mezi povinnosti společníků se pak řadí např. vkladová povinnost či ručitelská povinnost. Tyto práva a povinnosti jsou zákonem různě modifikovány u jednotlivých obchodních společností a také v závislosti na postavení společníka (např. práva menšinových akcionářů), některé z nich lze upravit odlišně od zákona v zakladatelském právním jednání. Rozsah, v němž společník vykonává tato svoje práva a je povinen plnit svoje povinnosti, pak určuje velikost jeho podílu. Z uvedeného je zřejmé, že společník, byť se jedná o jediného (stoprocentního) společníka, má zcela odlišné postavení oproti této obchodní společnosti, vůči níž má pouze zákonem a zakladatelským právním jednáním vymezena práva a povinnosti. Majetek, který společníci do obchodní společnosti vložili při plnění jejich vkladové povinnosti, se vznikem obchodní společnosti stává majetkem obchodní společnosti, se kterým sama hospodář a k němuž nese samostatnou majetkovou odpovědnost v právních vztazích, do nichž

vstupuje. Jestliže tedy byla způsobena škoda na majetku obchodní společnosti, pak poškozeným je právě tato obchodní společnost, nikoli její společník či akcionář, protože majetek akciové společnosti je pro něj majetkem cizím.

44. Pokud tedy soudy nižších stupňů dospěly k závěru, že obviněný porušením péče řádného hospodáře při výkonu funkce předsedy představenstva (v rozporu s § 194 odst. 5 obch. zák.) poškodil obchodní společnost J. R., neboť nevymáhal její pohledávku vyplývající z bezdůvodného obohacení ve výši 3 800 000 Kč za obchodní společností Q. I., pak poškozenou je právě a jen obchodní společnost J. R., nikoli její jediný akcionář obchodní společnost D. I.

45. Takový přístup odpovídá i historické judikatuře v civilních otázkách, zaujaté ještě před rekonstrukcí občanského a obchodního práva, tedy do konce roku 2013. I tehdy se objevovaly názory, že se škoda na majetku obchodní společnosti zprostředkovaně projevuje ve snížení hodnoty majetku subjektu majících majetkovou účast na takové obchodní společnosti, jak v útlé poznámce naznačil v odůvodnění svého rozsudku i odvolací soud. V soudobé nauce se hovoří o tzv. reflexní škodě. Nejvyšší soud však za dřívější právní úpravy, kterou je (zřejmě) třeba s ohledem na přechodná ustanovení občanského zákoníku užít i na nyní projednávanou věc (viz níže), takovou odpovědnost škůdce vůči osobám s majetkovou účastí na obchodní společnosti (resp. obecně na právnické osobě) odmítal s tím, že náhradu škody má žádat přímo sama obchodní společnost (příp. jiná právnická osoba), přičemž osoba s majetkovou účastí může případně využít zvláštního zástupčího oprávnění, tzv. společnické (derivativní) žaloby (též *actio pro socio*, *ut singuli*), kdyby snad statutární orgán byl v tomto ohledu nečinný (např. i proto, že by on sám byl škůdcem).

46. V právních předpisech platných a účinných do 31. 12. 2013 nárok na náhradu reflexní škody nebyl nijak upraven, pokusy o prosazení takového nároku (i bez zákonného podkladu) v aplikační praxi byly veskrze neúspěšné, Nejvyšší soud je totiž v zásadě ve své judikatuře nepřipouštěl, neboť se společníkům nabízejí jiné možnosti ochrany jejich zájmů. K tomu lze odkázat především na usnesení Nejvyššího soudu ze dne 24. 6. 2009, sp. zn. 29 Cdo 3180/2008, uveřejněné v *Obchodněprávní revue*, č. 11/2009, na s. 322 a násl., podle nějž společníci společnosti s ručením omezeným nemají proti jednateli společnosti (obdobně akcionář proti členovi představenstva) nárok na náhradu újmy vzniklé na jejich obchodních podílech v důsledku škody na majetku společnosti, způsobené jednáním statutárního orgánu, neboť odstranění této újmy se mohou domoci tím, že jménem společnosti uplatní (její) nárok na náhradu škody podle § 131a obch. zák. (o žalobě společníka). K podobným závěrům dospěl Nejvyšší soud i ve svém usnesení ze dne 25. 6. 2009, sp. zn. 29 Cdo 3663/2008, jakož i později (již za účinnosti nové právní úpravy, jež se ale neaplikovala) v usnesení ze dne 21. 10. 2014, sp. zn. 29 Cdo 1839/2014 (věc se týkala akciové společnosti, za niž podal akcionář žalobu podle § 182 odst. 2 obch. zák., posléze byl na akciovou společnost prohlášen konkurs a na místo žalobce vstoupil insolvenční správce, akcionář měl postavení vedlejšího žalobce). Dále lze odkázat i na usnesení Nejvyššího soudu ze dne 27. 4. 2016, sp. zn. 23 Cdo 862/2016, podle nějž pohledávka z titulu náhrady škody není pohledávkou společníků, ale pohledávkou společnosti, a proto společník s ní ani nemůže disponovat jako s pohledávkou vlastní. Tyto závěry shledal souladnými s ústavním pořádkem i Ústavní soud (viz usnesení Ústavního soudu ze dne 4. 10. 2016, sp. zn. II. ÚS 2050/16). Jmenovat by bylo možno i další rozhodnutí Nejvyššího soudu.

47. Podle této ustálené judikatury tak platí následující teze (viz usnesení ze dne 21. 12. 2016, sp. zn. 29 Cdo 2738/2016): „1) Skutečná škoda způsobená společností (v jejímž důsledku se sníží čistý obchodní majetek společnosti) se projeví i snížením hodnoty podílů ve společnosti – společníci v jejím důsledku utrpí škodu. 2) Tato škoda (označovaná též jako tzv. reflexní škoda) je svou povahou odvozená od škody vzniklé na majetku společnosti. Její existence je závislá na existenci škody na majetku společnosti. 3) Je-li škoda vzniklá na majetku společnosti nahrazena, je odstraněna i škoda, způsobená jejím společníkům v důsledku snížení hodnoty jejich podílů. 4) Jednatelé společnosti s ručením omezeným odpovídají společnosti za škodu, kterou jí způsobí porušením povinností při

výkonu funkce (§ 135 odst. 2, § 194 odst. 5 obch. zák.). 5) Společníkům svědčí (jakožto jedno z práv společníků „vtělených“ do podílu) právo podat jménem společnosti proti jednatelům žalobu o náhradu škody, způsobené porušením povinností při výkonu funkce (tzv. společnickou či derivativní žalobu, označovanou též jako *actio pro socio*; § 131a obch. zák.). 6) Je-li (může-li být) náhradou škody způsobené společností odstraněna i škoda odvozeně vzniklá v důsledku porušení povinností jednatelů při výkonu funkce společníkům na jejich podílech, nemá společník právo domáhat se vůči jednatelům náhrady (odvozené) škody na svém podílu; odstranění této újmy se může domoci tím, že jménem společnosti uplatní (její) nárok na náhradu škody.“

48. Jinými slovy se vycházelo z toho, že přednost před nárokem na nahrazení tzv. reflexní škody má nárok na náhradu škody samotnou obchodní společností, za kterou jej může uplatnit prostřednictvím tzv. společnické či akcionářské (derivativní) žaloby (též tzv. žaloby *ut singuli*) sám společník či akcionář. Tím může dosáhnout nápravy a nahrazení celé škody, což nutně musí mít přednost před dílčím nárokem odpovídajícím výši jeho majetkového podílu na obchodním majetku obchodní společnosti (nadto by bylo problematické případné zdvojení nároku, pokud by bylo přípustné, aby se domáhal akcionář jednak náhrady tzv. reflexní škody, jednak aby mohl podat akcionářskou žalobu za poškozenou obchodní společnost a domáhat se nahrazení téže škody). Hodnota účasti akcionáře se totiž odvíjí od hodnoty čistého obchodního majetku obchodní společnosti, proto nahrazením škody přímo obchodní společnosti je zároveň odstraněna i škoda způsobená jejím společníkům či akcionářům. Nahrazení škody pouze společníkovi či akcionáři by navíc mohlo ohrozit uspokojení pohledávek věřitelů této obchodní společnosti. Pokud by totiž došlo ke škodě na majetku obchodní společnosti a společník či akcionář by se domohl pouze nahrazení odvozené (reflexní) škody na svém podílu, pak by takové nahrazení škody nijak nenasovalo samotnou obchodní společnost, tudíž ani její věřitele, a pohledávky těchto věřitelů by nemusely být zcela uhrazeny. Podle předchozí právní úpravy tak společníci a akcionáři neměli možnost svým jménem uplatnit proti členovi obchodní společnosti nebo členovi jejího orgánu, který způsobil škodu, nárok na náhradu škody způsobené na spravovaném majetku obchodní společnosti, neboť odstranění této škody se mohli domoci využitím derivativní žaloby, kterou by podali jménem jimi zastupované obchodní společnosti, na jejímž majetku měli podíl (v případě s. r. o. podle § 131a obch. zák., resp. v případě a. s. podle § 182 odst. 2 obch. zák.).

49. Zákonodárce při rekonstrukci občanského a obchodního práva (s účinností od 1. 1. 2014) možnost náhrady tzv. reflexní škody zřejmě připustil. Učinil tak konkrétně v poměrně sporném a ne zcela jednoznačném ustanovení § 213 zákona č. [89/2012](#) Sb., občanského zákoníku, ve znění pozdějších předpisů (dále jen o. z.). V něm ale nestanovil žádné zvláštní podmínky takového postupu, jen vymezil možnost, kdy může soud uložit povinnost nahradit škodu pouze korporaci (která zjevně nebyla účastníkem sporu), ačkoliv ji požadoval uhradit svým jménem pouze člen korporace (ustanovení zní: „Poškodí-li korporaci její člen nebo člen jejího orgánu způsobem, který zakládá jeho povinnost k náhradě a kterým byl poškozen i jiný člen korporace na hodnotě své účasti, a domáhá-li se náhrady jen tento člen, může soud škůdci i bez zvláštního návrhu uložit povinnost nahradit způsobenou škodu jen korporaci, pokud to odůvodňují okolnosti případu, zejména pokud je dostatečně zřejmé, že se takovým opatřením vyrovná i škoda na znehodnocené účasti.“). Toto ustanovení přináší řadu výkladových problémů (např. přiznání nároku subjektu, který není účastníkem sporu, otázku okruhu subjektů – právnických osob, jichž se týká, podmínek postupu, resp. podmínek, za kterých lze naopak přiznat nárok na náhradu reflexní škody, co znamená „hodnota účasti“, jaká má být výše tzv. reflexní škody, jak se má určit, zda má přímý vztah ke škodě primární způsobené korporaci či se odvozuje od snížení hodnoty majetkového podílu etc.). V tomto směru lze plně odkázat na odbornou literaturu – srov. zejména LAVICKÝ, P. a kol. *Občanský zákoník I. Obecná část* (§ 1–654). 2. vydání. Praha: C. H. Beck, 2022, s. 841 a násl.; ŠVESTKA, J., DVOŘÁK, J., FIALA, J. a kol. *Občanský zákoník. Komentář. Svazek I. (§ 1–654)*. Praha: Wolters Kluwer, 2014 (citováno podle elektronické verze komentáře k § 213 v systému ASPI podle stavu k 1. 1. 2020).

50. Kromě shora naznačených sporných otázek z uvedeného ani nevyplývá vztah k nové zákonné úpravě obchodních korporací. Je tak otázkou, zda nadále mají mít před uplatňováním tzv. reflexní škody přednost tzv. derivativní žaloby, konkrétně tedy společnické žaloby podle § 157 až § 160 zákona č. [90/2012](#) Sb., o obchodních korporacích, ve znění pozdějších předpisů (dále jen z. o. k.), v případě společnosti s ručením omezeným, resp. akcionářské žaloby podle § 371 až § 374 z. o. k. v případě akciové společnosti (pro veřejnou obchodní společnost srov. společnickou žalobu podle § 108 z. o. k., který se podle § 119 z. o. k. přiměřeně užíje i pro komanditní společnost). S těmito derivativními žalobami, jimž za dřívější právní úpravy přiznal aplikační přednost i Nejvyšší soud, tak i po rekodifikaci právní řád nadále počítá. Druhým možným řešením je souběžné uplatnění obou institutů vedle sebe (s ponecháním volby mezi nimi na dotčené osobě). Prozatím se vyvíjí rozhodovací praxe Nejvyššího soudu tak, že z dříve zaujatého názoru o přednosti derivativní žaloby před žalobou na náhradu reflexní škody nechce Nejvyšší soud ani za nové právní úpravy ustupovat a dovolává se své starší judikatury přijaté k již neplatné právní úpravě – viz k tomu zejména usnesení Nejvyššího soudu ze dne 16. 2. 2022, sp. zn. 30 Cdo 3337/2021, usnesení Nejvyššího soudu ze dne 11. 8. 2022, sp. zn. 30 Cdo 1948/2022, usnesení Nejvyššího soudu ze dne 11. 8. 2022, sp. zn. 30 Cdo 1452/2022, usnesení Nejvyššího soudu ze dne 15. 8. 2022, sp. zn. 30 Cdo 1687/2022 nebo rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 19. 9. 2023, sp. zn. 27 Cdo 3333/2022. V těchto rozhodnutích se Nejvyšší soud sice výslovně nezabýval ustanovením § 213 o. z., ale k možnosti společníka či akcionáře vymáhat reflexní škodu uvedl, že závěry přijaté za právní úpravy účinné do 31. 12. 2013 se obdobně prosadí i při výkladu nyní účinné právní úpravy. Nejvyšší soud se tak i nadále přiklání k závěru, že reflexní škoda je odvozená od škody vzniklé na majetku obchodní společnosti, tudíž existence škody na majetku společníka či akcionáře je závislá na existenci škody na majetku obchodní společnosti. Pokud je škoda nahrazena obchodní společností, pak je nahrazena i škoda způsobená jejím společníkům či akcionářům. Náhrada škody obchodní společnosti má přednost před náhradou škody společníkům. Proto je nástrojem ochrany práv společníka či akcionáře (a obchodní společnosti) před způsobenou škodou právě derivativní žaloba, kterou může společník či akcionář za obchodní společnost uplatnit a která tak má přednost před žalobou na náhradu tzv. reflexní škody.

51. Soudy nižších stupňů se náležitě nezabývaly ani otázkou, kterou právní úpravu na jednání obviněného užít. S ohledem na odkaz na ustanovení § 194 odst. 5 obch. zák. v popisu skutku výrokové části rozsudku soudu prvního stupně, s nímž souhlasil i soud odvolací, lze dospět k závěru, že chtěly (správně) uplatnit právní úpravu účinnou do 31. 12. 2013, tedy účinnou v době jednání obviněného a vzniku škody, jak vyplývá z datace v popisu skutku (k jednání i následku mělo dojít v průběhu roku 2012). S takovým postupem lze souhlasit s ohledem na znění ustanovení § 3079 odst. 1 o. z., podle něž se právo na náhradu škody vzniklé porušením povinnosti stanovené právními předpisy, k němuž došlo přede dnem nabytí účinnosti občanského zákoníku, posuzuje podle dosavadních právních předpisů. Pokud se tedy má užít právní úpravy účinné do 31. 12. 2013, je třeba užít i jejího výkladu zaujatého v citované judikatuře. Není tak jakýchkoliv pochyb o tom, že se podle tehdejší právní úpravy upřednostňovala derivativní žaloba před žalobou na náhradu tzv. reflexní škody, jak bylo vysvětleno výše. Zmíněné pochybnosti vyplývající z ustanovení § 213 o. z. a možností jeho uplatnění tak nemohou mít pro posouzení dané věci význam, neboť se týkají právní úpravy, jež se na daný případ neužije.

52. Tuto část lze shrnout tak, že odvolací soud pochybil, pokud akceptoval názor, že obviněný nevěrnou správou majetku svěřeného mu obchodní společností J. R. způsobil škodu nikoli této obchodní společnosti, ale přímo jejímu jedinému akcionáři, tedy obchodní společnosti D. I. Takový závěr je v rozporu s dosavadní judikaturou, od níž nemá důvod se Nejvyšší soud odchýlovat ani v této věci (jakkoliv komplikované tím, že v mezidobí došlo k zániku obchodní společnosti J. R. s likvidací, tj. bez právního nástupce). V tomto směru bude v dalším řízení na odvolacím soudu, aby zjednal v intencích shora vyřčeného názoru nápravu, setrvá-li však v jiných ohledech na dosavadních závěrech, že obviněný skutečně nevěrně spravoval svěřený majetek obchodní společnosti J. R. a

způsobil jí tím škodu ve výši deklarované státním zástupcem (doposud totiž nebyly zcela vyvráceny pochybnosti o skutkovém stavu ohledně vzájemného započtení pohledávek a tím třeba i částečném zániku pohledávky, jak bude rozvedeno níže).

d) K pochybnostem o skutkových závěrech o existenci pohledávky a zavinění obviněného

53. Obviněný ve svém dovolání uplatnil též rozsáhlé námitky proti skutkovým závěrům učiněným soudy nižších stupňů. Tyto námitky představují jeho ustálenou obhajobu, kterou uplatňoval v řízení před soudem prvního i druhého stupně, ovšem jeho námitky doposud nebyly beze zbytku vypořádány takovým způsobem, že by o skutkových závěrech soudů nižších stupňů nepřetržovaly jisté pochybnosti. Nejde tak ani o závěr, že obchodní společnosti J. R. vznikla pohledávka na vyrovnání původní zálohy zaplacené obchodní společnosti Q. I. ve výši 3 800 000 Kč na základě budoucí smlouvy kupní poté, co do práv této obchodní společnosti plynoucích z uvedené smlouvy vstoupila obchodní společnost J. R. Jde mnohem spíše o to, zda v rámci komplikovaných vzájemně provázaných vztahů skutečně nedošlo alespoň k částečnému zániku této pohledávky vzájemným započtením pohledávek. Argumentace soudů nižších stupňů, proč k zániku pohledávky (a to ani zčásti) nedošlo, byla (zjednodušeně uvedeno) založena především na zjištění, že reálně nebyly převáděny žádné peníze, a to ani mezi obchodními společnostmi J. R. a Q. I., ani mezi obchodními společnostmi D. I. a Q. I. (šlo-li o postoupení pohledávky plynoucí z práva na vrácení kauce z nájemní smlouvy), ačkoliv při započtení k reálnému toku financí mezi bankovními účty vůbec nedochází, jednak na zjištění, že byly antedatovány smlouvy (ač antedatace sama o sobě neplatnost smluv nečiní), jednak na zjištění, že uvedené účetní případy se neprojeví v účetnictví obchodních společností D. I. a Q. I. (ačkoliv jednak s ohledem na omezený rozsah dokazování v tomto směru ani to nebylo zjištěno zcela spolehlivě, jednak obviněný na to neměl žádný vliv a jednak nezaúčtování obchodního případu neznamena automaticky, že k němu nedošlo). Uvedené závěry soudů nižších stupňů těmito námitkami obviněný také zpochybňoval, jeho námitky však náležitě a přesvědčivě odvolací soud nevypořádal. K vypořádání těchto námitek bude mít odvolací soud znovu příležitost po zrušení jeho rozsudku.

54. Nejvyšší soud k tomu jen ve stručnosti doplní, na čem dosavadní argumentace stran, tedy státního zástupce, jemuž přisvědčily i soudy nižších stupňů, resp. obviněného stála. Obviněný byl uznán vinným, že jako předseda představenstva (a jediný člen představenstva) obchodní společnosti J. R. uzavřel s obchodní společností Q. I. smlouvu o převodu práv a povinností, na jejímž základě na obchodní společnost J. R. přešla práva a povinnosti ze smlouvy o smlouvě budoucí kupní dříve uzavřené mezi obchodními společnostmi T. R. E. (jako kupující) a Q. I. (jako prodávající). Tímto na obchodní společnost J. R. přešla také povinnost vrátit (či jinak vypořádat) zálohu na kupní cenu nemovitostí v XY ve výši 3 800 000 Kč, která byla původně před uzavřením smlouvy o převodu práv a povinností složena na účet obchodní společnosti Q. I. Obviněný jednající za obchodní společnost J. R. tento závazek v podobě vrácení zálohy dne 16. 3. 2012 v plné výši splnil, ale od obchodní společnosti Q. I. za to nepřijal žádné protiplnění a takové protiplnění ani nijak nevymáhal. Tím měl porušit povinnost vykonávat svou funkci s péčí řádného hospodáře ve smyslu § 194 odst. 5 obch. zák. a způsobit tak obchodní společnosti D. I. (resp. spíše obchodní společnosti J. R. - viz výše) škodu ve výši 3 800 000 Kč. Obviněný proti tomu namítl, že pohledávka ve výši 3 800 000 Kč zanikla (nejméně ve značné části) započtením. Obchodní společnost J. R. totiž dlužila obchodní společnosti Q. I. částku 3 097 884,11 Kč, která měla představovat zbytek doposud nevrácené kauce z nájemní smlouvy uzavřené mezi obchodními společnostmi D. I. jako nájemcem a J. R. jako pronajímatelem (původní výše kauce měla být 5 milionů Kč, ovšem byla na ni započítána škoda plynoucí z nesplnění smluvních povinností nájemcem). Uvedenou pohledávku na vrácení zbytku kauce pak obchodní společnost D. I. postoupila svému věřiteli - obchodní společnosti Q. I., vůči níž měla obchodní společnost J. R. pohledávku na vrácení částky 3 800 000 Kč. Obě pohledávky se tak setkaly a byly vypořádány vzájemným započtením, a to nejméně do výše obviněným tvrzených 3 097 884,11 Kč. Nejméně o tuto

částku měla být výše škody snížena. Pokud by se tak stalo, mohl by obviněný být viněn nejvýše nevěrnou správou se škodou větší, tedy ve smyslu § 220 odst. 1 tr. zákoníku, takový přečin by ovšem byl již promlčen.

55. Soudy nižších stupňů uvedené obhajobě obviněného neuvěřily a dospěly k závěru, že k žádnému postoupení pohledávky na vypořádání kauce ani k zápočtu vzájemných pohledávek nedošlo. Vycházely přitom zejména z (neúplných) účetních dokladů obchodních společností D. I. a Q. I., tedy nikoliv obchodní společnosti J. R., jejíž měly jen některé zveřejňované účetní doklady. Dále svou argumentaci založily na tom, že obviněným dokládané dokumenty vykazují známky antedatace, proto jim nelze věřit. Nicméně ze skutkových zjištění soudů nižších stupňů nevyplývá, že nájemní smlouva mezi obchodními společnostmi D. I. jako nájemcem a J. R. jako pronajímatelem byla fiktivní, popř. že by fiktivní byla zmíněná kauce. Soudy nižších stupňů tyto vztahy akceptovaly, stejně tak akceptovaly i to, že obchodní společnost J. R. byla povinna kauci (popř. její poměrnou část po stržení částky na náhradu škody) vrátit nájemci. Nesporovaly ani to, že by mělo jít o částku ve výši 3 097 884,11 Kč, jak se bránil obviněný. Zároveň uzavřely, že obchodní společnosti J. R., D. I. a Q. I. byly v podstatě skrytým vzájemně propojeným holdingem, jehož (nepřiznanou) mateřskou společností byla ta poslední jmenovaná, že zájmy těchto obchodních společností byly stejné či podobné, že proto jednaly ve vzájemné shodě a že základní hodnotou byly sice pozemky v XY, nicméně byly zatíženy zástavním právem. Obviněný navíc nejenže byl předsedou představenstva, ale dokonce byl jmenován i likvidátorem obchodní společnosti J. R., který by zřejmě neměl důvěru jediného akcionáře (D. I.), pokud by jednak jemu zprostředkovaně způsobil tzv. reflexní škodu tím, že by nevy MÁhal částku 3,8 milionu Kč krátce před rozhodnutím o likvidaci obchodní společnosti po jiném subjektu (Q. I.), a jednak pokud by nevrátil obchodní společnosti D. I. zadržovanou zálohu plynoucí ze smlouvy o nájmu. V obou záležitostech přitom měla obchodní společnost D. I. významně silnější postavení, měla k dispozici veškeré informace, zvláště pak s ohledem na postavení osoby fakticky ovládající obchodní společnost J. R. Soudy nižších stupňů sice na jednu stranu uzavřely, že z důvodu veskrze formálních vad nevěří, že došlo k vyrovnání vzájemných závazků mezi obchodními společnostmi J. R., D. I. a Q. I., zároveň ale na stranu druhou nevysvětlily, co se tedy reálně se zadržovanou zálohou stalo a jakým způsobem byla s obchodní společností D. I. vypořádána. Nevyznívá totiž zcela logicky, pokud soudy na jednu stranu uznaly, že obchodní společnost J. R. sice skutečně zadržovala kauci složenou obchodní společností D. I., kterou měla povinnost vrátit, ale nečinila tak, ačkoliv mnohé důkazy svědčily o opaku (listinné důkazy a výpovědi osob), přitom však nečinily žádné alternativní zjištění, co se tedy s onou kaucí mělo stát, jak měla být vypořádána vůči obchodní společnosti D. I., která obviněnému navíc i nadále zcela důvěřovala a pověřila jej výkonem funkce likvidátora. Přitom podle dosavadních zjištění má obchodní společnost Q. I., již měla být pohledávka z titulu vrácení kauce postoupena, být zároveň významným (třebaže sporným) věřitelem obchodní společnosti D. I. (pak by ovšem dávalo logiku, že za postoupení pohledávky reálně žádné finanční prostředky nepřeváděl a jen započel tuto částku na dluh a k pohybu finančních prostředků by nemuselo dojít).

56. Ze skutkových zjištění soudů nižších stupňů totiž vyplývá, že dne 20. 7. 2007 byla mezi obchodními společnostmi J. R. jako pronajímatelem a D. I. jako nájemcem uzavřena nájemní smlouva na nemovitosti v katastrálním území XY. Doba trvání nájemního poměru byla stanovena do 31. 7. 2009 a nájemce, nedohodly-li by se strany jinak, byl povinen po uplynutí doby nájmu pozemky odkoupit. Nájemce se dále zavázal ke dni podpisu smlouvy uhradit pronajímateli kauci ve výši 5 000 000 Kč. Vzhledem k tomu, že po uplynutí doby nájmu k odkupu těchto pozemků nedošlo, vznikala obchodní společnosti J. R. škoda, která se hradila z uhrazené kauce. Tato zjištění akceptovaly soudy nižších stupňů. Smluvní strany pak dne 15. 8. 2011 uzavřely dohodu o narovnání, ve které bylo ujednáno, že obchodní společnosti J. R. již žádná další škoda nevzniká, tudíž má povinnost vrátit zbytek kauce ve výši 3 097 884,11 Kč (ve zbytku byla obchodní společností D. I. uhrazena způsobená škoda). Dále bylo touto dohodou oznámeno postoupení pohledávky plynoucí z vrácení kauce ve výši 3 097 884,11 Kč obchodní společností D. I. obchodní společnosti Q. I. Ovšem podle smlouvy o

postoupení pohledávky ze dne 20. 1. 2012 mělo k postoupení dojít právě až dne 20. 1. 2012. Soudy nižších stupňů poukázaly i na to, že v dohodě o narovnání je uvedeno sídlo společnosti J. R., které bylo do obchodního rejstříku zapsáno až dne 28. 11. 2011 a z e-mailové komunikace vyplynulo, že dohoda byla sepsaná ke dni 20. 1. 2012. Z toho dovodily závěr o fingování uvedeného smluvního vztahu. Verze obžaloby pak byla podle soudů nižších stupňů podpořena též účetními doklady a výpisy z účtů. Ve smlouvě o postoupení pohledávky smluvní strany obchodní společnost D. I. jako postupitel a Q. I. jako postupník sjednaly za postoupení pohledávky cenu odpovídající výši postoupené pohledávky, tedy 3 097 844,11 Kč. Tato částka však nebyla připsána na žádný z účtů vedených ve prospěch obchodní společnosti D. I. Ani z výpisů z účtů obchodní společnosti Q. I. nevyplývá, že by měla uhradit sjednanou částku ve výši 3 097 844, 11 Kč za postoupení této pohledávky. Dále byl vypracován znalecký posudek k posouzení předmětných pohledávek z účetního hlediska, včetně výsledku znalce. Podle jeho závěrů je pak z předložených obrátových předvah obchodní společnosti D. I. zřejmé, že od roku 2012 do 5. 12. 2016 nebyl na účtu, na který měla být zaplácena předmětná pohledávka, evidován žádný pohyb a setrvalý stav pohledávky je 3 097 884,08 Kč. V tomto období tak nemohlo dojít k vrácení uhrazené kauce, resp. k úhradě za její postoupení. Ve výkazech obchodní společnost J. R. pak také vykazovala v pasivech závazek ve výši 3 097 884, 08 Kč od roku 2011 do roku 2016, pohledávka ve výši 3 800 000 Kč za obchodní společnost Q. I. byla evidována do roku 2014, ve kterém mělo dojít k její úhradě. Vzhledem k absenci účetních knih znalec nemohl určit, jakým způsobem byla tato pohledávka z účetnictví vyrušena, avšak tvrzeným zápočtem to být nemohlo, neboť předmětný závazek a pohledávka byly poníženy v rozdílném roce a v případě záúčtování zápočtu pohledávky a závazku je takový účetní zápis prováděn se shodným datem.

57. Uvedená skutková zjištění však podle Nejvyššího soudu nejsou dostatečně spolehlivým vyvrácením obrany obviněného, že došlo k postoupení pohledávky a následnému zápočtu pohledávek. Soud prvního stupně, s nímž souhlasil i soud odvolací, považoval za jeden z hlavních důkazů svědčících o vině obviněného antedatací dohody o narovnání, ze které nejenže dovodil neplatnost dohody o narovnání, ale také samotné smlouvy o postoupení pohledávky, přestože antedatace smlouvy o postoupení pohledávky z provedených důkazů nijak nevyplývá a na uzavření této smlouvy o postoupení pohledávky se obviněný ani nijak nepodílel, když byla uzavřena mezi obchodními společnostmi D. I. a Q. I. Je navíc zřejmé, že na přípravě smluvní dokumentace se podílely další osoby práva znalé, kterým obviněný mohl plně důvěřovat a kterým delší čas trvalo, než se na konečném řešení shodly.

58. Proti těmto závěrům soudů nižších stupňů je také možno namítnout, že smluvní retroaktivita je v občanském právu obecně přípustná, resp. není vyloučena, neboť jde o důsledek plynoucí ze smluvní autonomie, jak potvrdil například rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 22. 8. 2007, sp. zn. 28 Cdo 3033/2005, a to za předpokladu, že zpětná účinnost dohody (smlouvy) neodporuje kogentním normám. Odkázat v tomto směru lze i na usnesení Nejvyššího soudu ze dne 25. 6. 2015, sp. zn. 23 Cdo 5457/2014, popř. na pozdější usnesení Nejvyššího soudu ze dne 22. 5. 2020, sp. zn. 23 Cdo 2126/2018. V citovaných rozhodnutích se totiž Nejvyšší soud vyslovil ke smluvní retroaktivitě v tom smyslu, že je přípustná tehdy, nestanoví-li zákon jako podmínku vzniku a účinnosti další okolnost (typicky souhlas určitého orgánu, který nutně musí přistupovat k smluvnímu projevu účastníků), což v daném případě nebylo v řízení před soudy nižších stupňů zjištěno a ani dovolatelem namítáno. Antedatování smlouvy tak automaticky v žádném případě nečiní závazek neplatným, podobně jako nečiní automaticky neplatnou smlouvu ujednání, že se jí strany chtějí řídit od nějakého dřívějšího data, není-li to v rozporu s kogentní normou. Na platnost dohody o narovnání a smlouvy o postoupení pohledávky pak nemůže mít vliv ani skutečnost, že tato právní jednání nebyla řádně vykázána v účetních dokumentech. Navíc soudy nižších stupňů měly k dispozici pouze účetnictví obchodní společnosti D. I., neboť obchodní společnost Q. I. účetní doklady ani přes opakované výzvy soudu nevydala a od obchodní společnosti J. R. byly k dispozici pouze její výkazy (ani případné chybné záúčtování zániku pohledávky do jiných zúčtovacích období se nutně neznamená, že reálně k

takovému jednání nedošlo). Pokud soudy nižších stupňů vycházely také z výpisů z bankovních účtů obchodní společnosti Q. I., ze kterých je zřejmé, že k zaplacení částky 3 097 844,11 Kč obchodní společnosti D. I. jako ceny za postoupení pohledávky nedošlo, pak naopak nehodnotily svědecké výpovědi V. S., J. P. a PhDr. Pavla Körnera, Ph.D., podle kterých obchodní společnost D. I. dlužila obchodní společnosti Q. I. částku přesahující 100 000 000 Kč (přestože PhDr. Pavel Körner, Ph.D., insolvenční správce obchodní společnosti D. I. tento dluh zpochybňuje a je k němu veden incidenční spor). Za takové situace by bylo zcela pochopitelné, že částku ve výši 3 097 844, 11 Kč obchodní společnost Q. I. obchodní společnosti D. I. neuhradila, resp. že o ni snížila vlastní pohledávku. Navíc tvrzení, že k zápočtu vzájemných pohledávek došlo, svou výpovědí podpořili i svědci V. S. a J. P., jakožto členové statutárních orgánů obchodních společností D. I. a Q. I.

59. Vystávají tak důvodné pochybnosti, nakolik jsou správné závěry soudů nižších stupňů, že k zániku pohledávky započtením co do výše 3 097 844, 11 Kč nedošlo. Bude tak na dalším postupu odvolacího soudu (popř. i soudu prvního stupně, pokud by mu bylo uloženo ve věci znovu rozhodovat) náležitě se vypořádat s těmito pochybnostmi, které obviněný vznášel již ve svém odvolání. Bude tak třeba v dalším trestním řízení obranu obviněného spolehlivě vyvrátit tak, aby o skutkovém stavu nebyly důvodné pochybnosti, které doposud rozptýleny nebyly. V opačném případě, a to případně i za využití principu presumpce neviny a z něj plynoucího postulátu in dubio pro reo, by bylo namísto vycházet z verze obviněného a jeho obranu uznat. Bylo-li by pak akceptováno, že původní pohledávka ve výši 3 800 000 Kč byla snížena zápočtem o částku ve výši 3 097 844,11 Kč, škodou by mohla být zbývající část ve výši 702 155,89 Kč, bylo by namísto změnit právní kvalifikaci a posoudit i případné promlčení trestného činu. Uvedený postup při uplatňování principu presumpce neviny, který se promítá i do oblasti dokazování uvedeným postulátem in dubio pro reo, je třeba respektovat i při utváření závěrů o zavinění, resp. jednotlivých složkách, na nichž je zavinění založeno, a sice složce vědění a vůle (např. pokud by úkony směřující k započtení byly shledány neplatnými, ač obviněný byl přesvědčen o platnosti apod.). Bude třeba se též zabývat otázkou, nakolik mohl obviněný důvěřovat radám dalších osob (zejména těch práva znalých) a postupovat podle nich (i v tomto ohledu by doposud neučiněné závěry mohly mít vliv na řešení otázky zavinění obviněného). K vyloučení úmyslného zavinění při důvodném spoléhání se na správnost rady důvěryhodné odborné osoby lze odkázat na judikaturu (např. usnesení Nejvyššího soudu ze dne 25. 11. 2020, sp. zn. 5 Tdo 1147/2020, které bylo uveřejněno pod č. 28/2021-II. Sb. rozh. tr., usnesení Nejvyššího soudu ze dne 10. 12. 2014, sp. zn. 6 Tdo 112/2014, usnesení Nejvyššího soudu ze dne 19. 1. 2011, sp. zn. 5 Tdo 848/2010) i na odbornou judikaturu (viz např. PŮRY, F., RICHTER, M. Spolehnutí se na správnost odborné rady a její nesprávné poskytnutí z hlediska trestní odpovědnosti. Bulletin advokacie, č. 10/2018, s. 18 a násl.; k tzv. konkurenci omylů skutkového a právního, resp. možnosti jejich souběhu, srov. KRATOCHVÍL, V. „Jednočinný souběh“ negativního omylu skutkového a právního. In: GRIVNA, T. (ed.) Pocta Pavlu Šámalovi k 65. narozeninám. Čtvrtstoletí hledání spravedlnosti na Nejvyšším soudě ČR. 1. vydání. Praha: C. H. Beck, 2018, s. 125 a násl.; ŠÁMAL, P. a kol. Trestní zákoník. 3. vydání. Praha: C. H. Beck, 2023, s. 438 a násl.).

60. Protože ale Nejvyšší soud sám dokazování zásadně neprovádí (viz i pro případ veřejného zasedání ustanovení § 265r odst. 7 tr. ř.), nemůže jej ani doplnit a ani opakovat, avšak nemůže zejména s ohledem na zásadu bezprostřednosti (§ 2 odst. 12 tr. ř.) ani dříve provedené důkazy sám hodnotit a učinit na takovém základě vlastní skutkový závěr v naznačených otázkách. Nejvyšší soud může pouze upozornit na určité nelogičnosti a nesprávnosti úvah soudů nižších stupňů (jako např. jde-li o závěr o neprovedení či neplatnosti úkonu jen z důvodu jeho antedatice, popř. závěr o neprovedení započtení jen proto, že nebyl zaznamenán pohyb na sledovaných účtech), resp. na obranu obviněného, která doposud nebyla spolehlivě a přesvědčivě vypořádána. Bude tak na odvolacím soudu (popř. i na soudu prvního stupně, pokud by ve věci znovu rozhodoval), aby se věci znovu náležitě zabýval, věc znovu zvážil a vypořádal se s námitkami obviněného, které vznesl v odvolání. Nechává se přitom na zvážení odvolacího soudu, zda a do jaké míry bude zapotřebí již dříve

provedené dokazování doplnit či zopakovat, a na takovém základě případně zrevidovat dosavadní skutkové závěry soudu prvního stupně.

e) K procesní námitce místní nepřislušnosti soudu prvního stupně

61. Obviněný uplatnil též námitku, že ve věci rozhodovaly místně nepřislušné soudy, že jejich místní příslušnost nebyla založena žádným z důvodů uvedených v § 18 odst. 1 nebo 2 tr. ř. Tuto námitku obviněný podřadil pod dovolací důvod uvedený v § 265b odst. 1 písm. a) tr. ř., který však nedopadá na případy místní příslušnosti, jak vyplývá z jeho výslovného znění a z výkladu obsaženého v obecných východiscích v bodě IV. a) odůvodnění tohoto usnesení. Kasační zásah Nejvyššího soudu je v případech porušení pravidel o příslušnosti soudů přípustný jen ve velmi úzce vymezeném rozsahu, a to výlučně jde-li o věcnou příslušnost (nikoli i místní), a to navíc jen tehdy, rozhodoval-li namísto soudu vyššího stupně soud nižšího stupně (typicky, pokud v prvním stupni rozhodl okresní soud, ač měl rozhodovat krajský soud – nikoli však obráceně). O tento problém však v daném případě zjevně nešlo, ani obviněný nic takového nenamítal, neuváděl, že ve věci měl rozhodovat krajský soud jako soud prvního stupně. Obviněný výlučně zpochybňoval dodržení pravidel o místní příslušnosti, jak vyplývají z § 18 tr. ř. Tato námitka tak neodpovídá ani uplatněnému ani žádnému jinému dovolacímu důvodu. Rozšíření tohoto výslovně a jednoznačně formulovaného dovolacího důvodu není možné ani za pomoci výkladu či analogie, jak se o to obviněný snažil zcela nepřipadným využitím judikatury Ústavního soudu ke zcela jiným otázkám – zejména k právu na spravedlivý proces a k extenzivnímu výkladu dovolacího důvodu podle § 265b odst. 1 písm. g) tr. ř. ve znění účinném do 31. 12. 2021. Pro úplnost lze jen dodat, že lze v tomto ohledu souhlasit se státním zástupcem, podle něž soud prvního stupně mohl (a též musel) ve věci rozhodnout, a i kdyby nebyl místně příslušný, pokud to obviněný v hlavním líčení nenamítl (byl-li o tomto právu poučen). Jen v případě, že obviněný sám v hlavním líčení místní nepřislušnost namítne, je povinen soud věc předložit nejbližše společně nadřízenému soudu k posouzení místní příslušnosti, jak vyplývá z § 222 odst. 1 tr. ř., pokud tuto námitku své místní nepřislušnosti akceptuje (v opačném případě by rozhodl ve věci samé a s námitkou se vypořádal v odůvodnění rozhodnutí ve věci samé). Nenamítne-li obviněný místní nepřislušnost soudu prvního stupně, což může učinit až doby, než se soud odebere k závěrečné poradě, byla by vada jeho místní nepřislušnosti z důvodu procesní ekonomie zhojena (více k tomu srov. ŠÁMAL, Pavel a kol. Trestní řád. 7. vydání. Praha: C. H. Beck, 2013, s. 2761, srov. též Bulletin Nejvyššího soudu ČR, č. 3/1984-22).

V. Závěrečné shrnutí

62. Vzhledem ke všem shora zmíněným zjištěním Nejvyšší soud vyhověl dovolání obviněného T. K. a podle § 265k odst. 1 tr. ř. v celém rozsahu zrušil rozsudek Městského soudu v Praze ze dne 13. 12. 2023, sp. zn. 7 To 409/2023, jakož i další rozhodnutí obsahově navazující na zrušené rozhodnutí, pokud vzhledem ke změně, k níž došlo zrušením, pozbyla podkladu. Podle § 265l odst. 1 tr. ř. Městskému soudu v Praze přikázal, aby věc v potřebném rozsahu znovu projednal a rozhodl.

63. Z výše rozvedených důvodů totiž nemohlo napadené rozhodnutí odvolacího soudu obstát a muselo být zrušeno. Bude tak na odvolacím soudu, aby náležitě zvážil důkazní situaci, vypořádal se s argumentací obviněného, případně zopakoval a v součinnosti se státním zástupcem případně i doplnil dokazování tak, aby jeho skutková tvrzení byla spolehlivě prokázána (a to včetně skutkových předpokladů pro závěr o zavinění obviněného). Bude přitom namístě se náležitě přesvědčivě vypořádat s obranou obviněného, že vytykaná pohledávka (alespoň zčásti) zanikla započtením. V případě akceptace této obrany se nabízí i možná změna právní kvalifikace, která by mohla změnit i náhled na promlčení činu, jak bylo nastíněno shora. Kdyby obrana nebyla uznána a odvolací soud ji přesvědčivě vypořádal, bude muset napravit zjevné pochybení soudu prvního stupně v identifikaci poškozeného a tento svůj závěr promítnout nejen do (správného) procesního řešení, jak se vypořádat s návrhem obchodní společnosti D. I. na náhradu škody, ale i do případného výroku o vině, a to jeho

skutkové věty.

64. Bude tedy na Městském soudu v Praze, aby se znovu důsledně zabýval danou věcí, v potřebném rozsahu podle svého uvážení (a v součinnosti se státním zástupcem) případně doplnil či zopakoval dokazování, vypořádal se s obhajobou obviněného a učinil odůvodněné skutkové závěry, které přesvědčivě vysvětlí v odůvodnění svého rozhodnutí. Je přitom třeba vyhnout se pochybením vytčeným shora.

65. Nejvyšší soud připomíná, že podle § 265s odst. 1 tr. ř. je odvolací soud (a případně i soud prvního stupně) při novém projednání a rozhodnutí věci vázán právním názorem Nejvyššího soudu vysloveným v tomto usnesení. Je též povinen respektovat zákaz reformationis in peius ve smyslu § 265s odst. 2 tr. ř.

66. Protože vady napadeného rozhodnutí zjištěné na podkladě důvodně podaného dovolání obviněného nebylo možno odstranit v případném veřejném zasedání dovolacího soudu, rozhodl Nejvyšší soud o tomto dovolání podle § 265r odst. 1 písm. b) tr. ř. v neveřejném zasedání.

Další články:

- [Adhezní nárok \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Stížnost proti usnesení o zahájení trestního stíhání](#)
- [Účinné vyšetřování \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Vazba \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Výkon trestu \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Trestní odpovědnost](#)
- [Předávací vazba \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Trestní odpovědnost \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Oběť trestného činu](#)
- [Dohoda o vině a trestu](#)
- [Zajištění nároku poškozeného](#)